

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 18. maj 2015
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Rasmus Nexø Jensen
Sagsnr.: 2015-0030-3381
Dok.: 1578906

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 714 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 21. april 2015. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Mette Frederiksen

/

Lasse Boje

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 714 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Hvilke initiativer vil ministeren tage for at styrke indsatsen og den direkte hjælp til voldsofre, herunder sikre at det bliver muligt at videooptage afhøringen, så offeret ikke skal afhøres flere gange, og sikre at der kommer en højere grad af parallelitet mellem den hjælp, der ydes til offer og gerningsmand, jf. artiklen ”Politikere vil sikre voldsofre bedre hjælp” fra Kristeligt Dagblad den 11. april 2015?”

Svar:

1. Jeg er meget optaget af, at vi som samfund behandler ofre for forbrydelser på en ordentlig måde. De skal have den hjælp, der er nødvendig for, at de kan komme godt videre med deres liv.

Regeringen har sammen med Enhedslisten gennemført et historisk løft af hjælpen til ofre for kriminalitet, og regeringen ønsker at styrke indsatsen yderligere.

2. I sommeren 2012 fremlagde regeringen i samarbejde med Enhedslisten en offerpakke bestående af tre tiltag: Etablering af en offerfond, udvidelse af underretningsordningen over for ofre, hvis gerningsmanden under afsoningen f.eks. optræder som central person i et tv-program, samt et tiltag, som skal kunne sætte offerets version af sagen i centrum i retssager. Som et yderligere tiltag besluttede regeringen ligeledes i samarbejde med Enhedslisten efterfølgende at gennemføre en styrkelse af rammerne for behandlingen af sager om offererstatning.

De nødvendige lovregler vedrørende henholdsvis etablering af en offerfond, udvidelse af underretningsordningen og styrkelse af rammerne for behandling af offererstatningssager blev fastsat ved to lovforslag vedtaget i Folketinget i juni 2013 (lov nr. 603 af 12. juni 2013 om Offerfonden og lov nr. 629 af 12. juni 2013 om ændring af retsplejeloven og lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (Udvidelse af ordning om underretning af forurettede og styrkelse af rammerne for behandling af ansøgninger om offererstatning)).

For så vidt angår spørgsmålet om at sætte offerets version af sagen i centrum i retssager, henvises til Justitsministeriets besvarelse af 11. maj 2015 af spørgsmål nr. 677 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.

Herudover kan det om Offerfonden oplyses, at lov om Offerfonden trådte i

kraft den 1. januar 2014. Offerfonden har til formål at yde tilskud til projekter og aktiviteter, der generelt kan styrke viden om eller indsatsen til støtte for ofre for forbrydelser og trafikofre eller grupper heraf, jf. § 1 i lov om Offerfonden.

Offerfonden har i 2014 tildelt midler for godt 27 mio. kr. til offerrelaterede projekter og forskningsprojekter. Oversigter over de projekter, der hidtil er tildelt midler, kan findes på Offerfondens hjemmeside: www.offerfonden.dk.

3. I april 2015 modtog jeg Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1554/2015 om videoafhøring af børn og unge i straffesager.

Videoafhøring anvendes bl.a. for at skåne børn, der skal afgive forklaring som vidne i en straffesag. Videoafhøring indebærer, at barnet under efterforskningen af sagen afgiver en forklaring, der optages på video og forevises som bevis i retten i stedet for, at barnet skal møde personligt i retten og afhøres dér. Videoafhøringen foretages hurtigst muligt efter politianmeldelsen i trygge rammer i et af de såkaldte børnehuse, hvor afhøringen foretages af en særligt uddannet videoafhører.

I dag kan videoafhøring kun benyttes ved afhøring af børn under 13 år, dog således at særlige omstændigheder, herunder barnets udvikling og psykiske tilstand, kan bevirke, at der foretages videoafhøring af også ældre børn og unge. Børn og unge, der ikke videoafhøres, bliver ligesom voksne som udgangspunkt afhørt af politiet under efterforskningen og senere i retten under hovedforhandlingen.

Strafferetsplejeudvalget foreslår, at der fremover altid skal kunne foretages videoafhøring af børn i alderen 13-14 år i sager om seksualforbrydelser eller vold begået inden for familien (familievold). Øvrige børn og unge under 18 år vil efter udvalgets forslag kunne videoafhøres, hvis særlige omstændigheder taler herfor.

Jeg synes, at der er grund til at nytænke, hvordan børn og unge generelt behandles i retssystemet. Vi skal beskytte børn og undgå at lægge hindringer i vejen for, at de kan komme sig over hændelsen.

Regeringen vil derfor i den kommende folketingssamling søge Folketingets tilslutning til at udvide brugen af videoafhøring af børn og unge, der er ofre eller vidner i straffesager.

4. Det kan endelig oplyses, at beskyttelsen af ofre er en indsats, som involverer adskillige myndigheder, og som derfor hører under flere ministeriers ressort. På den baggrund har Justitsministeriet indhentet udtalelser til brug for besvarelsen hos Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, jf. nærmere nedenfor.

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold har til brug for besvarelsen oplyst følgende:

”1. Det kan indledningsvist oplyses, at kommunalbestyrelsen efter servicelovens § 109, stk. 1, er forpligtet til at tilbyde midlertidigt ophold i boformer til kvinder, som har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold. Kvinderne kan være ledsaget af børn, og kvinderne og deres eventuelle børn skal under opholdet modtage omsorg og støtte. Optagelse i boformen kan ske anonymt ved egen henvendelse eller ved henvisning fra offentlige myndigheder, jf. servicelovens § 109, stk. 2.

Kommunalbestyrelsen er endvidere forpligtet til at tilbyde støtte og vejledning fra en familierådgiver til kvinder med børn på et krisecenter, jf. servicelovens § 109, stk. 4. Rådgivningen gives i forhold til bolig, økonomi, arbejdsmarked, skole, daginstitutioner, sundhedsvæsen mv. og skal understøtte de enkelte dele i kommunalbestyrelsens øvrige tilbud. Rådgivningen iværksættes, når forberedelsen til udflytning fra boformen påbegyndes, og ydes, indtil kvinden og børnene er etableret i egen bolig. Det kan oplyses, at Folketinget den 12. maj 2015 som led i udmøntningen af satspuljeaftalen for 2015 har vedtaget et lovforslag om ændring af rådgivningsordningen efter servicelovens § 109, stk. 4. Lovforslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at tilbyde rådgivning til *alle* kvinder (dvs. også kvinder uden børn), der tager ophold på en boform efter servicelovens § 109, stk. 1, samt pålægges at iværksætte rådgivningen tidligere.

Derudover er kommunalbestyrelsen forpligtet til at tilbyde psykologbehandling til alle børn, som ledsager deres mor under dennes ophold på et krisecenter, jf. servicelovens § 109, stk. 5. Behandlingen skal have et omfang på mindst fire timer og op til ti timer afhængigt af barnets behov.

Kommunalbestyrelsen er endvidere efter servicelovens § 110 forpligtet til at tilbyde midlertidigt ophold på forsorgshjem til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte, omsorg og efterfølgende

hjælp. Målgruppen for servicelovens § 110 omfatter bl.a. voldsramte mænd. Servicelovens § 110 tilbyder en lang række ydelser, der varierer i indhold og omfang, ligesom de kan være rettet mod forskellige målgrupper. Der kan fx være tale om rådgivning og vejledning om økonomiske og sociale forhold, aktivitets- og samværstilbud samt særligt tilrettelagte beskæftigelsesforløb.

Det kan endvidere oplyses, at kommunalbestyrelsen efter servicelovens §§ 10-12 a er forpligtet til at yde gratis rådgivning til kommunens borgere. Derudover er kommunalbestyrelsen efter servicelovens § 85 forpligtet til at tilbyde bl.a. hjælp, omsorg eller støtte til personer, der har behov herfor på grund af særlige sociale problemer. For disse bestemmelser gælder, at der ved vurderingen af, om der skal ydes hjælp og støtte, alene tages hensyn til den pågældende borgers konkrete behov og ikke, hvad der er årsag hertil.

Det kan derudover oplyses, at kommunerne ifølge serviceloven er forpligtet til at sikre, at børn og unge får den nødvendige hjælp og støtte, uanset årsagen til behovet for særlig støtte. Kommunen er således også ansvarlig for at sikre, at barnet eller den unge tilbydes den nødvendige støtte efter et overgreb, og kommunens vurdering af støttebehovet skal bero på en konkret vurdering. Kommunens støtte kan være i form af behandling af barnets eller den unges problemer, herunder fx psykologhjælp, rådgivning samt praktisk og pædagogisk støtte, jf. servicelovens § 52.

Der skal ifølge serviceloven være et børnehus i hver region, og hvis kommunen vurderer, at der på baggrund af et overgreb eller mistanke om overgreb er behov for en børnefaglig undersøgelse, jf. serviceloven § 50, og en eller flere andre sektorer skal inddrages heri (politi, sundhedsvæsen), skal kommunen benytte det børnehus, som kommunen er tilknyttet, jf. servicelovens § 50 b.

I børnehusene er der fast personale, der er kvalificeret til at varetage sager om overgreb mod børn og unge. I børnehuset kan barnet eller den unge i samarbejde med myndighedssagsbehandleren blive undersøgt og udredt i forhold til at afklare behovet for støtte som følge af at være blevet udsat for overgreb, så kommunen bagefter har det nødvendige grundlag til brug for at træffe beslutning om og iværksætte den rette indsats over for barnet eller den unge. Børnehusene kan efter konkret behov inddrage og samarbejde med relevante myndigheder og fagfolk, herunder eksempelvis politi, retsmedicinske institutter og sygehusafdelinger, der varetager højt specialiserede funktioner i forbindelse med overgreb mod børn.

2. Regeringen har generelt sat vold i nære relationer højt på dagsordenen, og der er blevet iværksat forskellige initiativer med henblik på at styrke indsatsen på området. Regeringen har bl.a. fastsat et socialt 2020-mål om, at andelen af kvinder på kvindekrisecentre, der har behov for mere end ét ophold, skal reduceres med mindst 30 pct., ligesom regeringen har fremlagt en national handlingsplan om vold i familien og i nære relationer, der skal være med til at få nedbragt den vold, som finder sted i hjemmet mellem kæresten og mellem ægtefæller.

Derudover kan det oplyses, at der med satspuljeaftalen for 2015 blev afsat 87,6 mio. kr. til styrkelse af indsatsen over for voldsramte. På den baggrund afprøves metoden CTI (Critical Time Intervention) i en række kommuner, som en konkret og systematisk metode til at yde rådgivning til voldsramte kvinder i forbindelse med overgangen fra et ophold på et kvindekrisecenter til etablering af en selvstændig tilværelse uden vold. Der vil endvidere blive iværksat et projekt vedrørende ambulante rådgivning og sociale indsatser til voldsudsatte og voldsudøvere, der har til formål at afprøve, hvilke metoder og indsatser der virker over for voldsudsatte og voldsudøvere og dermed medvirke til at forebygge og minimere voldens skadevirkninger. Derudover er der med satspuljeaftalen for 2015 udmøntet en pulje på 10 mio. kr. til rådgivnings- og samværstilbud til mænd i krise.”

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har til brug for besvarelsen oplyst følgende:

”Det danske sundhedsvæsen behandler alle skader, sygdomme og helbredsrelaterede problemstillinger på baggrund af patienternes behov uden skelen til problemets årsag. Om en skade, en psykisk lidelse el.lign. skyldes en forbrydelse, en arbejdsskade eller noget tredje er derfor ikke afgørende for sundhedsvæsenets indsats. Sundhedslovens bestemmelser tager udgangspunkt i lægens sundhedsfaglige vurdering af en given situation og i det tillidsforhold, der må forventes at være mellem borger og sundhedsperson. Alle borgere med bopæl i Danmark, der har behov for sundhedsfaglig hjælp som følge af vold eller ulykke, kan således vederlagsfrit få behandling hos deres praktiserende læge eller på en af landets akutmodtagelser.

Herudover findes en række specialiserede tilbud i sundhedsvæsenet, som retter sig mod ofre som forbrydelser. Det drejer sig om:

- Centre for modtagelse af voldtægtsofre (støtte til voksne, der har været udsat for seksuelle overgreb).

- Børnehuse (støtte til børn, der har været udsat for seksuelle og/eller voldelige overgreb).
- Psykologordningen (tilskud til psykologbehandling for udvalgte målgrupper).

Centre for modtagelse af voldtægts ofre

Kvinder og mænd, der har været udsat for voldtægt eller andre seksuelle overgreb, kan få vederlagsfri hjælp på i alt 10 centre for voldtægts ofre, som er fordelt på udvalgte sygehuse i hver region. Tilbuddene på de 10 centre omfatter bl.a. akut lægeundersøgelse og -behandling, psykologisk støtte samt inddragelse og rådgivning af pårørende.

En henvendelse kræver ikke henvisning fra egen læge, kan finde sted døgnet rundt, og der er ikke krav om politianmeldelse af overgrebet. Der er ikke nogen tidsgrænse for, hvor længe efter overgrebet man kan henvende sig og modtage psykologisk støtte og behandling. To af de 10 centre fungerer samtidig som videnscentre for voldtægt/seksuelle overgreb, og disse centre forsker i og formidler viden om voldtægter og andre former for seksuelle overgreb.

Formidling af viden om voldtægtscentre sker dels via centrenes hjemmesider, www.borger.dk og videnscentre, dels via sundhedspersonale, som kan oplyse om mulighederne for behandling og støtte i regi af voldtægtscentre.

Børnehuse

Der er etableret i alt fem landsdækkende børnehuse, som tilbyder børn og unge under 18 år, der har været udsat for seksuelle eller voldelige overgreb, en højt kvalificeret og koordineret indsats samlet på ét børnevenligt sted. Tilbuddene omfatter bl.a. psykologisk krisestøtte- og behandling til ofret, herunder også til pårørende, og vurdering af ofrets behov for lægelig undersøgelse.

Børnehusene indgår i faste samarbejder med de omkringliggende kommuner, politikredse samt de sundhedsfaglige myndigheder på tre højt specialiserede sygehusfunktioner, der varetager behandlingen af børn udsat for overgreb. Det er ofrets bopælskommune, der vurderer, om ofret skal udredes og behandles i børnehuset.

Psykologordningen

Det er muligt for visse særligt udsatte persongrupper at få tilskud til behandling hos psykolog i praksissektoren efter lægehenvvisning. Tilskuddet er på 60 pct. og ydes af regionsrådet. Psykologbehandlingen sker efter henvisning fra den praktiserende læge, og tilskuddet kan ydes op til 12 konsultationer. I

enkelte tilfælde har personer mulighed for at blive genhenvist til yderligere 12 konsultationer.

Personer, som har ret til tilskud til psykologbehandling, er bl.a. personer, som har været ofre for røveri, vold eller voldtægt, har været ofre for trafikulykker eller andre ulykker, er pårørende ved dødsfald, eller, inden de er fyldt 18 år, har været ofre for incest eller andre seksuelle overgreb.”